

Valsts ieņēmumu dienests

Informatīvais materiāls par Uzņēmumu ienākuma nodokļa likumu

Valsts ieņēmumu dienests informē, ka 2017.gada 28.jūlijā Saeimā ir pieņemts Uzņēmumu ienākuma nodokļa likums, kas 2017.gada 8.augustā publicēts oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis" Nr.156 (5983) un **stājas spēkā 2018.gada 1.janvārī.**

Uzņēmumu ienākuma nodokļa likumā (turpmāk – likums) noteikts konceptuāli jauns uzņēmumu ienākuma nodokļa maksāšanas režīms. Likums paredz nodokļa maksāšanu atlikt līdz brīdim, kad peļņa tiek sadalīta vai citā veidā novirzīta tādiem izdevumiem, kuri nenodrošina nodokļa maksātāja turpmāku attīstību, t.i., nodokļa piemērošana ir pārcelta no peļņas gūšanas brīža uz peļņas sadales brīdi. Tādējādi nodoklis būs jāmaksā neatkarīgi no gada laikā gūto ienākumu apmēra tikai tad, ja nodokļa maksātājs sadalīs peļņu dividendēs vai tām pielīdzinātās izmaksās, veiks ar saimniecisko darbību nesaistītus izdevumus, veiks palielinātus procentu maksājumus, sniegs aizdevumus saistītām personām u.tml.

Nodokļa maksātāji

Nodokli maksā iekšzemes uzņēmumi (tai skaitā personālsabiedrības), no valsts vai pašvaldības budžeta finansētas institūcijas, kuru ienākumi no saimnieciskās darbības nav paredzēti budžetā, pastāvīgās pārstāvniecības un ārvalstu komercsabiedrības un citas ārvalstu personas, kas gūst ieņēmumus Latvijā.

Nodokli maksā arī individuālie (ģimenes) uzņēmumi (tai skaitā zemnieku un zvejnieku saimniecības), kuri sagatavo gada pārskatu atbilstoši Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likumam.

Savukārt nodokli nemaksā fiziskās personas, biedrības un nodibinājumi, reliģiskās organizācijas, arodbiedrības, politiskās partijas, kā arī privātie pensiju fondi, ieguldījumu fondi, alternatīvo ieguldījumu fondi u.c.

Likumā ir saglabāts arī īpašais tonnāžas nodokļa maksāšanas režīms.

Ar nodokli apliekamā bāze

Likuma 4.pantā definēta ar uzņēmumu ienākuma nodokli apliekamā bāze, ko veido **sadalītā peļņa un nosacīti sadalītā peļņa.**

Par **sadalīto peļņu** uzskata:

- 1) aprēķinātās dividendes, tai skaitā ārkārtas dividendes;
- 2) dividendēm pielīdzinātās izmaksas;
- 3) nosacītās dividendes (kas aprēķinātas saskaņā ar likuma 7.pantu).

Ar nodokli netiek apliktas no citām komercsabiedrībām saņemtās dividendes, tādēļ likuma normas paredz iespēju samazināt taksācijas periodā ar nodokli apliekamajā bāzē iekļautās dividendes tādā apmērā, kādā nodokļu maksātājs attiecīgajā periodā ir saņēmis dividendes no cita nodokļu maksātāja. Turklāt nodokļa maksātājs ir tiesīgs attiecināt uz nākamajiem taksācijas periodiem starpību, kura rodas, ja saņemto dividenžu summa ir lielāka par taksācijas periodā aprēķināto dividenžu summu, kas iekļauta apliekamajā bāzē.

Ņemot vērā, ka atsevišķi subjekti sadala peļņu, kuras izmaksa dalībniekam netiek definēta kā dividendē, likumā ietverts plašāks dividendžu uzskaitījums, proti, dividendēm pielīdzināmās izmaksas attiecībā uz kooperatīvās sabiedrības peļņu, individuālā (ģimenes) uzņēmuma un zemnieka vai zvejnieka saimniecības peļņu, personālsabiedrības peļņas daļas izmaksu un nerezidenta pastāvīgo pārstāvniecību.

Nosacīti sadalīto peļņu, kuru ietver ar nodokli apliekamajā bāzē (t.i., apliek ar nodokli), veido:

- 1) ar saimniecisko darbību nesaistīti izdevumi, kas aprēķināti saskaņā ar likuma 8.pantu;
- 2) nedroši debitoru parādi, kas aprēķināti saskaņā ar likuma 9.pantu;
- 3) palielināti procentu maksājumi, kas aprēķināti saskaņā ar likuma 10.pantu;
- 4) aizdevums saistītai personai, kas aprēķināts saskaņā ar likuma 11.pantu;
- 5) ienākumi, kurus nodokļu maksātājs būtu saņēmis, vai izdevumus, kuri nodokļu maksātājam nebūtu radušies, ja komerciālās un finanšu attiecības būtu veidotas vai nodibinātas pēc noteikumiem, kas būtu spēkā starp divām neatkarīgām personām, un ja šo starp saistītām personām (no kurām viena ir nodokļa maksātājs) slēgto darījumu vērtība būtu atbilstoša tirgus cenai (vērtībai), kuras aprēķināšanas metodes nosaka Ministru kabinets;
- 6) labumi, kurus nerezidents piešķir saviem darbiniekiem vai valdes (padomes) locekļiem, neatkarīgi no tā, vai saņēmējs ir rezidents vai nerezidents, ja tie tiek attiecināti uz pastāvīgās pārstāvniecības darbību Latvijā;
- 7) likvidācijas kvota.

Ar nodokli apliekamajā bāzē ietver (t.i., nodokli maksā) izdevumus, kas nav saistīti ar saimnieciskās darbības nodrošināšanu un citiem izdevumiem, kas uzskaitīti likuma 4.panta otrās daļas 2.punktā. Ar nodokli apliekamajā bāzē neiekļauj (t.i., ar nodokli neapliek) reprezentācijas izdevumus un personāla ilgtspējas pasākumu izdevumus, kas nepārsniedz piecus procentus no pirmstaksācijas gada bruto darba algas, par kuru samaksāti valsts sociālās apdrošināšanas maksājumi, ja šie izdevumi uzskaitīti dalīti no citiem izdevumiem.

Nodokļa likme

Nodokļa likme ir 20 procenti.

Aprēķinātās dividendes tiks apliktas uzņēmuma līmenī, piemērojot 20 procentu likmi, t.i., fiziskās personas saņemtās dividendes netiks apliktas ar iedzīvotāju ienākuma nodokli. Arī pārējai peļņai, kas tiek novirzīta tādu izdevumu segšanai, kuri nenodrošina turpmāku uzņēmuma attīstību, tiks piemērota 20 procentu likme.

Jāņem vērā, ka nodokļa aprēķinā, nosakot ar nodokli apliekamo bāzi, ar nodokli apliekamā objekta vērtību daļa ar koeficientu 0,8. Piemēram, ja ir aprēķinātas izmaksāšanai dividendes 100, tad nodoklis būs 25 ($100 \div 0,8 \times 0,2$).

Nodokļa likmi no nerezidenta gūtā ienākuma nosaka saskaņā ar likuma 5.pantu. Nodoklis izmaksas brīdī ir jāietur no šādiem maksājumiem nerezidentiem:

- 1) no atlīdzības par vadības un konsultatīvajiem pakalpojumiem – 20 procenti no atlīdzības summas;
- 2) no atlīdzības par Latvijā esoša nekustamā īpašuma atsavināšanu – trīs procenti no atlīdzības summas;
- 3) maksājumiem personām, kuras atrodas, ir izveidotas vai nodibinātas zemu nodokļu vai beznodokļu valstīs vai teritorijās, – 20 procenti no maksājuma summas.

Taksācijas periods

Vispārīgā gadījumā taksācijas periods ir **kalendāra mēnesis**. Tātad nodokļa deklarācija ir jāiesniedz un nodoklis jāmaksā vienu reizi mēnesī – līdz nākamā mēneša 20.datumam.

Atsevišķiem nodokļa maksātājiem taksācijas periods ir **ceturksnis**, ja tie saskaņā ar likuma "Par grāmatvedību" 8.pantu ir tiesīgi ieģrāmatot attaisnojuma dokumentus vienu reizi ceturksnī.

Nodokļa atvieglojumi

Likumā ir noteikts nodokļa **atvieglojums ziedotājiem** (likuma 12.pants), kuru var piemērot nodokļa maksātājs, kas ziedo sabiedriskā labuma organizācijai, budžeta iestādei vai valsts kapitālsabiedrībai, kura veic Kultūras ministrijas deleģētas valsts kultūras funkcijas. Nodokļa maksātājs var izvēlēties vienu no šādiem atvieglojumiem:

1) neiekļaut taksācijas perioda ar nodokli apliekamajā bāzē ziedoto summu, bet ne vairāk kā piecu procentu apmērā no iepriekšējā pārskata gada peļņas pēc aprēķinātajiem nodokļiem;

2) neiekļaut taksācijas perioda ar uzņēmumu ienākuma nodokli apliekamajā bāzē ziedoto summu, bet ne vairāk kā divus procentus no iepriekšējā pārskata gadā kopējās darba ņēmējiem aprēķinātās bruto darba samaksas, no kuras samaksāti valsts sociālās apdrošināšanas maksājumi;

3) samazināt taksācijas periodā par pārskata gadā aprēķinātajām dividendēm aprēķināto uzņēmumu ienākuma nodokli par 75 procentiem no ziedotās summas, nepārsniedzot 20 procentus no aprēķinātās uzņēmumu ienākuma nodokļa summas par aprēķinātajām dividendēm.

Ierobežojums, kas minēts 1., 2. vai 3.punktā, attiecas uz pārskata gadā veikto ziedojumu kopsummu.

Nodokļa **atvieglojumu nodokļa maksātājiem, kas veic lauksaimniecisko darbību** (likuma 14.pants), piemēro, samazinot pārskata gada ar nodokli apliekamo bāzi par 50 procentiem no summas, kas saņemta kā valsts atbalsts lauksaimniecībai vai Eiropas Savienības atbalsts lauksaimniecībai un lauku attīstībai.

Nodokļa maksātājs ir tiesīgs samazināt taksācijas periodā ar nodokli apliekamajā bāzē iekļauto dividendžu apmēru par gūto **ienākumu no tiešās līdzdalības akciju atsavināšanas**, ja šo akciju turēšanas periods atsavināšanas brīdī ir vismaz 36 mēneši (likuma 13.pants).

Nodokļa maksātājs, kura uzņēmumu ienākuma nodokļa deklarācijā 2017.gada 31.decembrī ir uzrādīti zaudējumi, **var samazināt pārskata gadā (kas sākas 2018.gadā) par dividendēm aprēķināto nodokli par summu, kas aprēķināta 15 procentu apmērā no kopējās nesegto zaudējumu summas.** Ja šī summa 2018.gadā netiek izmantota pilnā apmērā, atlikušo zaudējumu summu var attiecināt uz nodokli, kas nākamajos četros pārskata gados aprēķināts no dividendēm. Minētā nodokļa samazinājuma summa nevar pārsniegt 50 procentus no nodokļa, kas attiecīgajā pārskata gadā aprēķināts no dividendēm (pārejas noteikumu 13. un 14.punkts).

Nodokļa maksātājs, kura **atbalstāmo investīciju projektu** līdz 2017.gada 31.decembrim Ministru kabinets ir apstiprinājis **saskaņā ar likuma "Par uzņēmumu ienākuma nodokli" 17.2.pantu**, ir tiesīgs turpināt piemērot neizmantoto uzņēmumu ienākuma nodokļa atlaidi, taksācijas periodā samazinot nodokli no dividendēm (pārejas noteikumu 20.–22.punkts).

Kapitālsabiedrības pārskata gadā aprēķināto nodokli no dividendēm ir tiesīgas samazināt par uzņēmumu ienākuma nodokļa **atlaides summu**, kas aprēķināta **saskaņā ar likumu "Par nodokļu piemērošanu brīvostās un speciālajās ekonomiskajās zonās"** (pārejas noteikumu 23.–25.punkts).

Nodokļa deklarācijas iesniegšana

Par periodu no 2018.gada janvāra līdz jūnijam nodokļu maksātājs iesniedz VID vienotu deklarāciju un veic uzņēmumu ienākuma nodokļa maksājumu līdz 2018.gada 20.jūlijam. 2018.gada pārējos mēnešos deklarāciju iesniedz un nodokli maksā katru mēnesi līdz nākamā mēneša 20.datumam.

Ja nodokļa maksātājam neveidojas ar nodokli apliekams objekts konkrētajā mēnesī, tam ir tiesības deklarāciju neiesniegt (izņemot deklarāciju par pārskata gada pēdējo mēnesi).

Ja nodokļa maksātājs līdz mēneša 20.datumam nav iesniedzis deklarāciju par taksācijas periodu, tiek uzskatīts, ka nodokļa maksātājam taksācijas periodā neveidojas ar uzņēmumu ienākuma nodokli apliekama bāze un deklarācija ir iesniegta, bet deklarācija, kura tiek iesniegta pēc 20.datuma, ir uzskatāma par taksācijas perioda deklarācijas labojumu, izņemot deklarāciju par pārskata gada pēdējo mēnesi.

Nodokļa maksātājs, kuram **pārskata gads nesakrīt ar kalendāra gadu**, nodokļa aprēķināšanai sagatavo finanšu (starpperiodu) pārskatu un uzņēmumu ienākuma nodokļa deklarāciju:

1) saskaņā ar likuma “Par uzņēmumu ienākuma nodokli” normām un saskaņā ar Ministru kabineta 2015.gada 29.septembra noteikumiem Nr.548 “Noteikumi par uzņēmumu ienākuma nodokļa taksācijas perioda deklarāciju un avansa maksājumu aprēķinu” par periodu no pārskata gada sākuma līdz 2017.gada 31.decembrim un līdz 2018.gada 30.aprīlim iesniedz VID;

2) saskaņā ar Uzņēmumu ienākuma nodokļa likumu par periodu no 2018.gada 1.janvāra līdz pārskata gada beigām un vienlaikus ar bilanci un peļņas vai zaudējumu aprēķinu iesniedz VID, bet ne vēlāk kā četrus mēnešus pēc pārskata gada beigām.

Nodokļa avansa maksājumi

Likums neparedz nodokļa avansa maksājumu veikšanu, **izņemot pārejas posmā par periodu no 2018.gada 1.janvāra līdz 30.jūnijam.**

Nodokļa maksātājs par periodu no **2018.gada 1.janvāra līdz 30.jūnijam katru mēnesi līdz 20.datumam** iemaksā valsts budžetā uzņēmumu ienākuma nodokļa avansa maksājumu, kas atbilst vienai divpadsmitajai daļai no nodokļa, kurš aprēķināts par 2016.gada taksācijas periodu (nepiemērojot likuma “Par uzņēmumu ienākuma nodokli” 20.¹pantā noteikto atlaidi ziedotājiem).

Minētos **avansa maksājumus ņem vērā**, veicot nodokļa maksājumu, kas aprēķināts saskaņā ar deklarāciju, par taksācijas periodu no 2018.gada 1.janvāra līdz 30.jūnijam.

08.08.2017.

Informāciju sagatavoja
VID Nodokļu pārvalde